

PRINCIPLES OF ENSURING THE SECURITY OF THE JUDICIARY

Olesia Bordun²

Received: 2021-11-02

Accepted: 2021-12-30

DOI: <http://doi.org/10.46489/gpj.2022-2-1-2>

Abstract. The state of development of the scientific concept of ensuring the security of the judiciary, the provisions of international standards of the judiciary and some trends in this field indicate the partially satisfied demand for security of judges, court staff, judicial authorities and the judiciary. The measures taken are not systemic in nature, as they concern only certain aspects (threats) to the security of the judiciary. In order to develop a comprehensive organizational and legal mechanism to ensure the security of the judiciary, the relevant problem should be considered in the complex. In this article, we aim to summarize the results of research on the theory and practice of judicial security and to summarize and detail the relevant principles, as well as provide recommendations for their enshrinement in regulations.

Keywords: security, judiciary, international standards, security of judges, theory and practice of judicial security.

² Olesia Bordun, lecturer, Department of judiciary, prosecution and advocacy, Lviv university of business and law, Kulparkivska, 99, 79021 Lviv, Ukraine, e-mail: olbordun@meta.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2801-0609>

ВСТУП

Стан розвитку наукової концепції забезпечення безпеки судової влади, положення міжнародних стандартів судоустрою та окремі тенденції у відповідній сфері свідчать про наявність частково задоволеного запиту на безпеку суддів, працівників суду, судових органів та органів системи правосуддя. На сьогоднішній день частково вирішені такі проблеми у сфері забезпечення безпеки судової влади:

- розпочала роботу Служба судової охорони, що дозволяє закрити питання залежності безпеки судової влади від діяльності правоохоронних органів, а отже унеможливити сумніви у незалежності суддів, які могли б виникнути (і виникали) у зв'язку з політичними рішеннями представників виконавчої гілки влади;
- відбулось згасання практики «пикетного права», більшість загроз у професійній діяльності суддів нині мають характер психологічного впливу;
- суди оптимізували свою роботу у відповідності до поточних вимог дотримання правил безпеки та карантинних обмежень у зв'язку з поширенням Covid-19;
- продовжується глобальна інформаційно-просвітницька робота щодо попередження загроз у судах і покращується матеріальне забезпечення окремих судів за рахунок підтримки міжнародних партнерів та міжнародної співпраці органів системи правосуддя.

Ці та інші позитивні тенденції, утім, мають одну слабкість. Ужиті заходи не мають системного характеру, оскільки стосуються лише окремих аспектів (загроз) безпеки судової влади. Для розробки цілісного організаційно-правового механізму забезпечення безпеки судової влади відповідну

проблему слід розглядати у комплексі. Системний підхід до забезпечення безпеки судової влади вимагає реалізації таких кроків:

1. Розробка і законодавче закріплення принципів забезпечення безпеки судової влади.

2. Розширення повноважень суб'єктів забезпечення безпеки судової влади у відповідності до встановлених принципів.

3. Розробка і реалізація єдиної системи реагування на загрози безпеці судової влади.

У цьому підрозділі ми маємо на меті узагальнити результати проведених досліджень теорії і практики забезпечення безпеки судової влади та узагальнити і деталізувати відповідні принципи, а також навести рекомендації щодо їх закріплення у нормативно-правових актах.

РЕЗУЛЬТАТИ

І. Принцип єдності безпеки судової влади.

Ми хотіли б розпочати обґрунтування системи принципів забезпечення безпеки судової влади з принципу єдності. Професор С. В. Прилуцький, один з провідних дослідників питання єдності судової влади в Україні, наголосив: «саме проблеми, пов'язані з організаційною та процесуальною єдністю судової влади, сьогодні стали одним із наріжних каменів вітчизняного правосуддя... передусім, засада єдності судової влади коріниться в цілісності державної влади, єдиним джерелом якої в республіці є народ. Водночас єдність судової влади полягає у цілісності її організації та діяльності, що забезпечує її зовнішню самостійність...» (Prylutskyi, 2012). І. В. Юревич вважає, що єдність судової влади є неодмінною ознакою її статусу і забезпечується системою норм та функціонально-організаційною взаємодією органів державної влади

(Yurevych, 2012). Єдність У. А. Мірінович відносить до однієї з найважливіших ознак судової влади, яка забезпечується сукупністю нормативно-правових актів, що мають єдиний механізм дії і єдині засади організації та діяльності судів (Mirinovich, 2012).

Для забезпечення дотримання принципу єдності судової влади, ми вважаємо за необхідне втілити у судоустрійному законодавстві принцип єдності безпеки судової влади. Ми можемо виділити цей принцип на основі вихідного припущення щодо того, що безпека судової влади є значно ширшим поняттям, ніж фізична безпека суду і включає, крім неї, безпеку від стороннього впливу, фінансово-матеріальних, інформаційних та репутаційних загроз, безпеку в умовах пандемії тощо. Отже, хоча здійснюється судами, поняття безпеки судової влади, опираючись на результати проведеного дослідження, зазначений принцип стверджує про неможливість організаційно досягнути безпеки судової влади в умовах, коли існують загрози діяльності окремого судді, суду, працівникам апарату чи органам системи правосуддя.

Найпростішим прикладом є випадок перерозподілу коштів, здійснений ДСА з метою забезпечувати фінансування виплат заробітної плати. Існування загрози у критичній ланці системи правосуддя – винагороді судді, змусило прийняти рішення, яке позначилось на зниженні фінансування витратних матеріалів для судів. Таким чином, судова влада в цілому понесла репутаційні збитки у зв'язку з неможливістю надсилання кореспонденції, однак у кожному окремому випадку судді одержали належну винагороду, що є одним із стовпів суддівської незалежності. Реформування ВККС України, метою якого було недопущення сумнівів у кваліфікації та доброчесності кандидатів на посаду судді, дало змогу

уникнути реалізацію цієї загрози, але негативно позначилось на термінах розгляду справ у зв'язку з недоукомплектованістю судів.

Ми вважаємо цей принцип найважливішим з-поміж інших, оскільки він:

1) забезпечує на теоретичному рівні утвердження міжсистемних зв'язків, які спостерігаються на емпіричному рівні у питаннях забезпечення безпеки судової влади;

2) демонструє холістичний підхід (Shelever, 2020) до вирішення проблем безпеки судової влади;

3) створює передумови для більш розробки вдумливої стратегії безпеки судової влади, що враховує інтереси не лише окремих ланок, але усіх сторін одночасно.

Зміст цього принципу полягає у створенні єдиної системи засобів та засобів забезпечення безпеки суддів, судів, працівників і відвідувачів суду, а також органів системи правосуддя. Його відмінність від принципу єдності судової влади ми вбачаємо у поширенні дії не лише на суддів, але й на суди в цілому, а також ВРП, ДСА України, ВККС України. Таким чином безпека судової влади буде забезпечуватись у двох контурах. Пряме забезпечення безпеки судової влади зможе бути розвинуте через удосконалення чинних норм судоустрійних законів, що стосуються безпеки суддів судів і органів системи правосуддя.

Натомість, опосередкований розвиток буде забезпечений досягненням такого рівня фінансової, інформаційної, організаційної, кадрової, політичної, фізичної та психологічної безпеки у системи правосуддя, за якого:

а) відповідальність за забезпечення безпеки судової влади та органів системи правосуддя лежатиме повністю на державі (це, приміром, означатиме, що ДСА України не буде змушена шукати способи перерозподілення

коштів для усунення критичних загроз з посиленням загроз у інших підсистемах, а ВРП не доведеться «достукуватись» до правоохоронних органів з вимогою реагувати на загрози судовій владі);

б) у забезпеченні безпеки судової влади буде досягнуто синергічного ефекту, тобто безпека кожної ланки підсилуватиме безпеку судової влади загалом.

II. Принцип неприпустимості загроз безпеці судової влади.

Проблеми у сфері судової влади, що існували до Революції Гідності (т.зв. «телефонне право» (Halamaï, 2016), зневіра у судовій владі, спричинена недоброчесною поведінкою окремих суддів, численні порушення права на справедливий суд, відсутність можливостей громадянського контролю тощо) за інерцією продовжили своє існування і після повалення режиму В. Януковича. Правова система виявилась неготовою витримати пробудження громадянської свідомості. Очікувані у пост-революційний період реформи видались громадянськості недостатньо швидкими, прозорими та ефективними, спротив системи наростав і це позначилось на виникненні спалахів непокори у конкретних резонансних випадках.

Через сім років після початку демократизації державної влади і приведення у відповідність до міжнародних стандартів, як бачимо з повідомлень Вищої ради правосуддя, усе ще зберігається (хоча і затихає) тенденція спроб впливу на судову владу у позапроцесуальний спосіб. Так зване «пікетне право», на жаль, прийшло на зміну «телефонному праву». Ні другий, ні перший способи є неприпустимими з огляду на положення міжнародних стандартів судоустрою. Лише закон може встановлювати порядок вирішення спорів, інше – узурпація влади, порушення духу верховенства права, прояв правового нігілізму.

Безперечно, на котромусь етапі систему необхідно було переставити на інші рейки – від тотального диктату олігархату до верховенства права. На нашу думку, така зміна відбулась у 2016 р. і згодом перетворення, які спостерігались у судовій владі були позитивними, про що є й відповідні оцінки міжнародних партнерів і суддів (Shelever, 2020).

У численних наукових працях та позиціях ВРП по цьому питанню, ми побачили побоювання того, що відсутність реакції на загрози безпеці судової влади спричинює правовий нігілізм, поширення у суспільстві думки про можливість вирішення спору на користь котроїсь зі сторін усупереч принципам безсторонності суду, ігноруючи закон, на основі власного переконання натовпу. Ми вважаємо, що може бути тільки два випадки, коли допустимі громадські акції, пов'язані з питаннями правосуддя. По-перше, це випадок, коли згідно закону, суддя має бути відсторонений від здійснення професійних обов'язків (зокрема, у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності у порядку ч. 5 ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»), але продовжує працювати. По-друге, коли не виконуються рішення ЄСПЛ, хоча у цьому випадку об'єктом критики мають бути органи виконавчої влади.

Законодавче закріплення цього принципу частково спостерігаємо у ч.2 ст. 5, ч. 3 ст. 6, ч. 4 ст. 13, ч. 5 ст. 151, гарантіях статусу судді та інших положеннях Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Однак, у всіх цих положеннях переважно деталізовані конкретні загрози безпеці судової влади, тоді як пропонований принцип є універсальним.

Зміст цього принципу полягає у створенні:

а) нормативних підстав для визнання правопорушенням будь-якої

дії чи бездіяльності, яка спрямована на створення загроз безпеці судової влади і встановлення суворої відповідальності за таке правопорушення;

б) системи постійного моніторингу, аналізу та реагування з боку повноважного органу системи правосуддя на будь-які загрози судовій владі (а не лише пов'язані з втручанням у здійснення правосуддя);

в) підстав для досягнення єдності у кваліфікації злочинів, які утворюють реальну загрозу для судової влади, як таких, що спрямовані проти правосуддя (що передбачає, зокрема, кваліфікацію хуліганських дій осіб у судовому засіданні саме як злочин проти правосуддя, а не хуліганство);

г) механізму невідкладного та неухильного притягнення до відповідальності посадових осіб органів за межами системи правосуддя, котрі допустили уникнення відповідальності особами, які підозрюються у вчиненні злочину проти правосуддя.

На жаль, усвідомлюємо, що повноцінна реалізація цього принципу на сучасному етапі неможлива, оскільки, наприклад, у своєму радикальному форматі передбачає конфлікт з законодавчою владою у частині притягнення до відповідальності народних депутатів у випадку прийняття такого бюджету, який припускає загрозу недофінансування судової влади. Це, у свою чергу, потягне за собою переформатування бюджету на користь судової влади зі зниженням фінансування інших галузей – військової, медичної, освітньої. У такому випадку народний гнів знову ж таки буде спрямований на судову владу. З іншого боку, наведені міркування свідчать про включення питання безпеки судової влади у глобальну проблематику сталого розвитку, а його вирішення у довгостроковій перспективі залежить від темпів економічного зростання.

На нинішньому етапі достатнім, на нашу думку, буде поширення у суспільстві певності у невідворотності покарання за злочини, пов'язані зі створенням перешкод для здійснення правосуддя.

III. Принцип проактивності і невідкладного реагування

Ситуація з коронавірусною пандемією показала неготовність органів системи судової влади і системи правосуддя оптимально і з дотриманням прав людини протидіяти несподіваним загрозам медико-соціального характеру. Головним викликом стала не так пандемія та пов'язані карантинні заходи, як неготовність приймати рішення, що стосуються права на доступ до правосуддя. Завершується другий рік пандемії, і наразі система медичної безпеки у судах налагоджена у достатній мірі. Безперечно, існують проблеми, однак вже зараз можна сказати, що головним недоліком стала відсутність проактивного планування і, загалом, недостатня реалізація принципів кризового менеджменту у судах.

Наука кризового менеджменту набула широкої популярності у західних країнах і нині включає у себе принципи, положення та рекомендації, що охоплюють усі сфери виявлення, попередження, подолання та мінімізації загроз і кризових ситуацій. Ці знання можуть бути застосовані у будь-якій галузі (Khit, 2002). Утім, в Україні цілісні системи кризового менеджменту розбудовують переважно великі корпорації, натомість у сфері судового управління розвитку набули хіба що положення, які стосуються екстреного реагування на кризи (Efektyvna komunikatsiia, 2019).

Нинішня система протидії загрозам у сфері безпеки судової влади має переважно реактивний характер. Так, закріплені у Конституції України та

судоустрійному законодавстві гарантії утворюють передумову для майбутнього вирішення спорів на користь судової влади, як це сталося, приміром, у кейсі обмеження розміру суддівської винагороди у 2020 р. Реактивною є і діяльність ВРП у частині реагування на повідомлення про втручання у діяльність судді, і здійснюваний ДСА України пошук шляхів перерозподілу фінансування судової влади. Проактивністю може нині похвалитись хіба що система добору суддівських кадрів, яка функціонує з метою недопущення до суддівської професії осіб, які могли б становити кадрову загрозу судовій владі.

Таким чином, нинішню систему забезпечення безпеки судової влади можливо уявити у вигляді піраміди. В її основі – положення Конституції України і судоустрійного законодавства, а також процесуального законодавства у частині, що встановлює і підтверджує гарантії безпеки судової влади, а також утворює нормативну підставу існування механізмів реагування на реалізацію таких загроз. У центральній частині нашої теоретичної піраміди знаходяться механізми реагування на загрози, прямо чи опосередковано пов'язані з безпекою судової влади. Нарешті на самій верхівці піраміди є окремі механізми проактивного кризового менеджменту, представлені системами добору та підготовки суддівських кадрів, розвитку Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, залучення міжнародної технічної допомоги тощо.

Отже, маємо ситуацію, коли у структурі великих підприємств діють підрозділи, котрі займаються аналізом загроз і планують шляхи їх подолання до настання. Натомість, у судовій владі такого підрозділу немає. Аргумент щодо недостатнього фінансування є безсилим – якщо корпорації вважають вигідним для себе наявність систем проактивного кризового менеджменту, то у сфері, від

належного функціонування якої залежать права людини доцільність такої системи є очевидною.

Іншим аспектом кризового менеджменту є невідкладне реагування. На прикладі трансформації системи охорони судів бачимо, що невідкладне реагування є неабияким викликом для державної влади. Як ми підкреслювали раніше, проблеми у сфері охорони суду розпочались ще на початку 2010-х років і суттєво загострились у післяреволюційний період, коли навіть ВРП спостерігала факти, що могли свідчити про спробу тиску на судову владу під страхом припинення охорони приміщень суду. Більше трьох років знадобилось для запуску Служби судової охорони, що дало змогу вирішити цю проблему.

Закріплення пропонованого принципу дозволить:

а) утворити нормативні підстави для формування спеціального підрозділу на базі Служби судової охорони, до функцій якого належатиме аналіз загроз і розробка сценаріїв реагування;

б) створити фінансовий резерв для фінансування потреб судової влади у кризовий період (наприклад, такий резерв знадобився б у 2020 р., коли суди украї потребували засобів дезінфекції і персонального захисту);

в) встановити чіткі строки для реагування на кризові ситуації, що загрожують безпеці судової влади.

IV. Принцип пріоритизації загроз

Тривале функціонування судової влади в умовах хронічного дефіциту коштів зумовило встановлення прагматичного підходу до вирішення проблем, які негативно впливають на безпекову ситуацію. Проведене дослідження окремих кейсів, пов'язаних з загрозами безпеці судової влади і реакцією на них з боку парламенту, уряду і органів системи правосуддя

свідчить, що у абсолютній більшості випадків подолання загроз відбувається зі значним спротивом у вигляді нестачі фінансування.

Пріоритизація загроз спонтанно відбувалась у ході судової реформи 2016-2019 рр. У той чи інший період на перший план виходили загрози недоброчесності, некомпетентності суддів, слабкої охорони судів, кадрової неуккомплектованості та ін., які були частково вирішені у ході окремих етапів судової реформи. Основна відмінність між цим спонтанним процесом виокремлення загроз, на які було необхідно реагувати та пропонованим принципом пріоритизації загроз полягає у наступному. У системному зв'язку з принципом проактивності і невідкладного реагування, але не порушуючи принцип єдності безпеки судової влади і з метою виконання принципу неприпустимості загроз безпеці судової влади ми пропонуємо систематизувати усі загрози і класифікувати їх з використанням певного критерію на «критичні», «серйозні» та «малозначимі».

Передумовою для реалізації цього принципу є:

а) виокремлення критерію класифікації загроз безпеці судової влади;

б) початок функціонування і достатнє фінансове та матеріально-технічне забезпечення підрозділу аналізу загроз Служби судової охорони.

Щодо другого пункту відзначимо наступне. Як довели результати емпіричного дослідження, органи, що складають інфраструктуру судової влади на сьогоднішній день мають недостатній потенціал для виявлення та аналізу загроз безпеці судової влади. Доступна інформація, зокрема, щодо оцінки працівниками судів та суддями стану безпеки зібрана зусиллями недержавних організацій за фінансової підтримки міжнародних партнерів

України. На жаль, така підтримка має властивість закінчуватись, особливо коли результати профінансованих досліджень мають незначний вплив на державну політику у відповідній сфері. Сьогодні було б цікаво порівняти результати опитування суддів 2016 р., яке проводилось у рамках проекту «Справедливе правосуддя» із сьогоднішніми даними. Однак, проект «Справедливе правосуддя» завершився, а 30 вересня 2021 року завершився і термін реалізації Програми USAID «Нове правосуддя», тож найближчим часом ми не зможемо співставити оцінки стану безпеки судової влади за однорідною методикою. Відсутність державної системи моніторингу змін, що відбуваються у судовій владі тягне за собою сумніви у ефективності минулих і напрямках майбутніх реформ, не дозволяє науковому співтовариству у повній мірі брати участь у відповідних процесах та долучатись до розробки стратегії розвитку судової влади на засадах верховенства права.

Ми наголошуємо на важливості державного моніторингу загроз у сфері безпеки судової влади тому, що лише на стійкій емпіричній основі можливо здійснити пріоритизацію загроз. Скажімо, демографічні дані, які збирає Державна служба статистики України дозволяють з достатньою точністю не лише встановити факт демографічної загрози, але й, шляхом проведення відповідних розрахунків, виявити взаємозв'язки між різними факторами, що впливають чи впливають з демографічної кризи.

Як ми побачили у ході дослідження стану безпеки судової влади, нині органи системи правосуддя обмежуються висвітленням лише синтетичних даних, наприклад, кількості судів, взятих під охорону Службою судової охорони або приблизним відсотком забезпечення потреб судової влади у фінансуванні. Відсутність повної та прозорої

інформації про функціонування, фінансове і матеріально-технічне забезпечення судів, наявні загрози тощо обмежує можливість вирішення наявних проблем на засадах співпраці з інститутами громадянського суспільства, дослідницькими групами та у форматі колективного наукового вирішення важливих прикладних проблем забезпечення безпеки судової влади.

Безперечно, не слід забувати про інформаційну безпеку судової влади. Уся доступна інформація про суди, суддів та органи системи правосуддя не може бути опублікована у зв'язку з міркуваннями безпеки. Саме тому ми наполягаємо на доцільності створення підрозділу для збору і аналізу такої інформації.

Отже, опираючись на наявні дані ми можемо лише частково досягнути висвітлення принципу пріоритизації загроз, а саме – запропонувати критерій класифікації загроз безпеці судової влади.

Враховуючи результати попереднього дослідження загроз безпеці судової влади і проведеного теоретичного дослідження змісту поняття «забезпечення безпеки судової влади» ми могли б припустити, що основним критерієм є стан безпеки судді. Якщо брати такий критерій за основу, тоді найбільш небезпечними слід вважати загрози, пов'язані з життям і здоров'ям судді, членів його родини та майна, до другої категорії відносити загрози, пов'язані з втручанням у професійну діяльність, а найменш значимими ті, що прямо чи опосередковано впливають на можливість дотримання гарантій незалежності судді. Саме ця модель і реалізована на сьогоднішній день в Україні.

Аналізуючи міжнародні та європейські стандарти судоустрою ми виявили, що питання безпеки суддів та

судової влади загалом тісно пов'язується з досягненням незалежності та безсторонності суду. Спроби реалізації цього підходу спостерігаємо в Україні, переважно у рамках діяльності Конституційного суду України, судової практики, роботи Вищої ради правосуддя та суддівського урядування (Ukhvaleno Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy, n.d.). Основною проблемою, утім, залишається комунікативна розбіжність між ідеальним образом незалежного судді у середовищі судової влади та суспільними уявленнями про недоброчесний, корумпований суд і органи системи правосуддя. З боку наукового співтовариства лунали заклики посилити комунікативну роботу для забезпечення кращого розуміння громадянами ролі, значення та статусу судової влади, судів і суддів у демократичному суспільстві (Hdanskyi, 2020). Проте, на сьогоднішній день авторитет судової влади у суспільстві залишається не надто високим. Зважаючи на це, прийняття безпеки судді у якості основного критерію класифікації загроз безпеці судової влади може загострити неприйняття цінності і ролі судової влади у суспільстві.

Зважаючи на такі міркування, пропонуємо оцінювати загрози безпеці судової влади крізь призму їх значення для прав людини. Опираючись на цей критерій, наприклад, «критичні» загрози включатимуть припинення роботи судів, недофінансування судової влади, зайняття посади судді особами, щодо яких є сумніви у їх компетентності, доброчесності та незалежності, неготовність судів до відраження терористичних, пандемійних загроз, корупційні ризики, узурпація судової влади, втручання у роботу інформаційних систем судової влади тощо. «Серйозними» слід вважати загрози, пов'язані з порушенням прав людини у окремих випадках, що не

мають системного характеру – втручання у діяльність судді зі здійснення правосуддя, блокування роботи суду, спроби неправомірного впливу на суддю, працівників суду чи органів системи правосуддя, а також загрози, що можуть спричинити процесуальні порушення. До категорії «малозначимі» можливо віднести усі інші загрози, які не становлять прямого впливу на дотримання та захист прав людини судом, але можуть мати некритичний негативний вплив на авторитет судової влади чи функціонування окремих судів, суддів, працівників апаратів та органів системи правосуддя (некритична кадрова неуккомплектованість, застарілість обладнання, проблеми з архітектурною доступністю, порушення етичних вимог поза процесом тощо).

Іншими словами, реалізація «критичних» загроз призведе до зупинення відправлення правосуддя на усій території країни чи її частині або здійснення судочинства без правосуддя чи з масштабним порушенням права на справедливий суд або інших прав людини. Втілення «серйозних» загроз тягнутиме за собою порушення права на справедливий суд або інших прав людини у конкретній справі чи групі справ, що розглядається конкретним судом. Реалізація «малозначимих» загроз може спричинити зниження авторитету судової влади та довіри до суду, але не матиме прямого впливу на забезпечення і захист прав людини.

V. Принцип доступності засобів безпеки

У кризовому менеджменті одним з популярних концептів є поняття «чорного лебедя» (Taleb, 2017). Після виникнення кризової події очевидці та відповідальні сторони доходять висновку про те, що цю подію було досить легко відвернути або попередити тяжкі наслідки. Цей феномен сприйняття криз пост-фактум

Н. Талеб позначив терміном «чорний лебідь».

Насправді, як ми попередньо стверджували, досить складно передбачити усі загрози і створити середовище, вільне від загроз. Це вимагає надмірних зусиль і, більше того, може стати чинником зниження ефективності діяльності органів судової влади і системи правосуддя. Ми, натомість, пропонуємо законодавчо закріпити та широко реалізовувати принцип доступності засобів безпеки, зміст якого деталізуємо нижче.

У найзагальнішому розумінні принцип доступності засобів безпеки впливає з того, що кожна особа, яка бере участь у функціонуванні судової влади мусить чи може долучитись до забезпечення її безпеки. У випадку наявності обов'язку долучення до безпеки судової влади, особа переважно має достатні підстави для вчинення конкретних дій і наявні механізми для їх реалізації. Згідно ч. 4 ст. 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», звернення у випадку втручання у його діяльність до ВРП та Генерального прокурора є обов'язком судді. Цей обов'язок доповнюється механізмом розгляду звернення судді і у кінцевому результаті на нормативному рівні спостерігаємо доступний механізм участі судді у забезпеченні безпеки судової влади.

У другому випадку безпека судової влади залежить від наявних організаційних рішень, які опираються на норми судоустрійного та іншого законодавства, але безпосередньо на законодавчому рівні не передбачені. Причиною цьому є значна мінливість середовища, динаміка суспільних відносин та загроз, що виникають у сфері судової влади. У поєднанні з першим принципом (єдності безпеки судової влади), для виконання принципу доступності засобів безпеки кожен суддя, працівник та відвідувач суду повинен мати рівні мінімальні

можливості для перебування у безпеці протягом усього часу взаємодії з судовою системою. У поєднанні з четвертим принципом (пріоритизації загроз) цей принцип стверджує необхідність оснащення додатковими засобами безпеки суди та надання індивідуальних засіб безпеки суддям і працівникам судів, де спостерігається чи може спостерігатись підвищений ризик.

ВИСНОВКИ

У цьому дослідженні ми показали, що для реального забезпечення безпеки

References

Efektivna komunikatsiia (2019). <https://oda.court.gov.ua/press/news/500989/>

Halamai O. Z. (2016). Pryrodno-pravovy analiz prava ta zvychaiu. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Seriia: Yurydychni nauky: zbirnyk naukovykh prats, 850, 138–144.

Hdanskyi, N. (2020). Suchasna kontseptsiia avtorytetu sudovoi vlady. Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava, 25, 138-143.

Khit R. (2002). Kryzovyi menedzhment dlia kerivnykiv. Nauk. dumka.

Mirinovych U. A. (2012). Poniattia ta oznaky sudovoi vlady. Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. 8, 20-23.

Prylutskyi S. V. (2012). Yednist sudovoi vlady yak konstytutsiino-pravova zasada pravosuddia: problemy teorii ta

судової влади у основі відповідних процесів має лежати стійка нормативно-правова база, основана на чітких принципах. Ми виокремили та розглянули низку принципів забезпечення безпеки судової влади, відображення яких у законодавстві дозволить утворити передумови для ефективного виявлення, попередження і подолання можливих загроз. Це, у свою чергу, дозволить зміцнити незалежність судової влади і гарантувати реалізацію права на справедливий суд.

praktyky. Biuletyn Ministerstva yustytzii Ukrainy. 7. 23-31.

Shelever N.V. (2020). The principle of justice in the philosophy of ancient philosophers. Herald of Zaporizhzhia National University Jurisprudence, 2(4), 33-39. 10.26661/2616-9444-2020-4.2-05

Taleb N. N. (2017). Chornyi lebid: Pro (ne)ymovirne v realnomu zhytti. Nash Format.

Ukhvaleno Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy (n.d.). <https://ccu.gov.ua/novyna/uhvaleno-rishennya-konstytuciynogo-sudu-ukrayiny-0>

Virna N. (2020). Suddi khabarnyky i koruptsiionery. Khto vony? <https://bukinfo.com.ua/show/news?lid=77224>

Yurevych I.V. (2012). Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia yednosti sudovoi vlady. Forum prava, 1, 1114—1119. <http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12jivecv.pdf>